Aan: Dhr. M.X. Stam
Cc Dhr. L.P. Meijers

Betreft: Adviesbrief hoofdlijnen beleidskader VN-verdrag Handicap
Kenmerk: BR010.2025-002.u

Rotterdam, 2 oktober 2025

Geachte meneer Stam,

Sinds de oprichting in 2015 is de Brede Raad 010 intensief bezig geweest met adviseren, co-creëren en consulteren op het thema 'VN Verdrag Handicap[1]'. In 2016 namen wij deel aan een co-creatie traject en in 2020 volgde een gevraagd advies. Wij adviseerden over de uitvoering van de Lokale Agenda Toegankelijkheid in 2023. Ondertussen verzamelt de Brede Raad 010 voortdurend signalen uit de stad over de fysieke, sociale en informatietoegankelijkheid.

Nu de gemeente een Beleidskader VN-Verdrag gaat opstellen, is de Brede Raad 010 gevraagd te adviseren op hoofdlijnen over dit beleidskader. Vraag is, waar volgens de Brede Raad 010 de komende jaren de prioriteit moet liggen en waar de meeste belemmeringen worden ervaren door Rotterdammers.

Los van de zaken waar (extra) aandacht naar toe zou moeten, ervaren Rotterdammers ook verbeteringen in de toegankelijkheid van de stad, zij het minimaal. Het is mooi dat er wordt gewerkt aan het toegankelijker maken van de stemlokalen, wat helaas nog niet betekent dat alle Rotterdammers in hun woonomgeving kunnen stemmen. Een moeder van een zoon met een beperking die afhankelijk is van een spreektablet en met tekens communiceert, vertelde dat tekens in een speeltuin in de buurt waren aangebracht, waardoor de speeltuin voor hem toegankelijker was om in te spelen. 010Toegankelijk werkt samen met de clusters Stadsontwikkeling en Stadsbeheer aan het verbeteren van de inrichting van de buitenruimte. Ook de toegankelijkheid van de bussen voor elektrische rolstoelen werd als positief punt genoemd. Kanttekening daarbij is, dat niet alle chauffeurs hier van op de hoogte lijken te zijn, waardoor signalen bij ons terecht kwamen dat Rotterdammers in een elektrische rolstoel, ondanks de toegankelijkheid, toch niet mee mochten in de bus. Daarnaast werd de gele instapmarkering bij openbaar vervoerhaltes als positieve ontwikkeling benoemd. In de praktijk blijkt echter dat de deuren van het openbaar vervoer niet altijd voor deze tegel openen, waardoor het effect ervan niet aanwezig is. Kortom: Rotterdammers zien verbeteringen in de intentie, beleid en plannen zijn er wel, maar de uitvoering laat nog regelmatig te wensen over. Dit constateerde ook de Rekenkamer in 2025: *'Het Rotterdamse beleid heeft aandacht voor toegankelijkheid, maar de samenhang ontbreekt en het is te weinig op concrete verbetering gericht.'*[2] Tot slot is de toegankelijkheid van scholen als verbeterpunt genoemd. Nu bouwtekeningen voor nieuw te bouwen scholen door 010 Toegankelijk worden getoetst, is een slag gemaakt in het toegankelijk maken van schoolgebouwen voor kinderen, hun (groot)ouders en werknemers met een beperking.

[1] VN Verdrag inzake personen met een handicap en chronisch zieken; ratificering 14 juli 2016 door Nederland.
[2] Rekenkamer Rotterdam (2025), Doelbewust, maar niet doeltreffend

Op basis van de ervaringen, zowel uit het recente verleden als huidig, en onze eerdere adviezen formuleerde de Brede Raad 010 de volgende thema's (in volgorde van prioritering), waar de komende jaren de focus zou moeten liggen.

Bestaanszekerheid

Bestaanszekerheid is voor Rotterdammers met een beperking de hoogste prioriteit. Zonder voldoende inkomen is participatie nauwelijks mogelijk. Uit het eerdere advies van de Brede Raad 010 *'Geen geld maakt niet gelukkig'* uit 2019 bleek duidelijk hoe Rotterdammers met een beperking de afgelopen jaren op financieel gebied erop achteruit gegaan zijn én hoe zij onevenredig meer kosten maken dan mensen zonder een beperking. Zo maken mensen met een beperking bijvoorbeeld gemiddeld meer kosten voor openbaar vervoer, omdat zij, afhankelijk van de beperking, niet een fiets kunnen pakken. Zij moeten gemiddeld vaker naar het ziekenhuis en zijn hier kosten voor kwijt, verbruiken gemiddeld vaker hun volledige eigen risico van de zorgverzekering en zijn er extra kosten vanwege de gestegen energieprijzen. Zo zijn er talloze voorbeelden te noemen, die in het advies *'Geen geld maakt niet gelukkig'* uitgebreid beschreven staan. Nu – ruim vijf jaar later – zijn deze nog steeds actueel, en vaak nog urgenter. Van belang is daarom actief in te zetten op bestaanszekerheid conform artikel 25 van het VN Verdrag Handicap. Dit, zowel door in te zetten op de mogelijkheden tot scholing en werk als door in te zetten op financiële regelingen voor mensen met een beperking. Mensen moeten zoveel mogelijk zelf hun leven kunnen inrichten, maar dan moet je wel voldoende geld hebben. Dit werd ook als één van de belangrijkste aandachtspunten benoemd in onze adviezen *'De LAT moet hoger'* en *'Meedoen en erbij horen'* uit 2023.

Daarom is bestaanszekerheid de basisvoorwaarde voor participatie en moet dit in het beleidskader VN-Verdrag een centrale plek krijgen.

Vervoer en mobiliteit

Vervoer blijft een groot knelpunt. De gemeente moet hier werk van maken om Rotterdammers met een beperking volwaardig te laten meedoen.

Er wordt een achteruitgang ervaren in de kwaliteit van het doelgroepenvervoer; zowel in de planning, het klantcontact als het personeel. Hierdoor wordt het steeds lastiger om op tijd op afspraken te komen en mee te doen aan de samenleving. De aangekondigde regel dat mensen maximaal 25 kilometer met doelgroepenvervoer zouden kunnen reizen, is uitgesteld tot 01-07-2026. De zorgen die dit plan oproept, laten zien hoe kwetsbaar de mobiliteit van Rotterdammers met een beperking is: deelname aan activiteiten, familiebezoeken, vrijwilligerswerk of sport buiten de eigen wijk worden hiermee onmogelijk. De aangekondigde bezuinigingen op het doelgroepenvervoer maken de verwachting reëel dat de kwaliteit verder zal afnemen. Ook in het openbaar vervoer wordt bezuinigd: bus- en tramlijnen verdwijnen, waardoor bestemmingen zoals begraafplaatsen steeds moeilijker bereikbaar zijn.
Vanuit het leerlingenvervoer krijgen wij signalen dat kinderen die naar regulier onderwijs gaan, voorrang krijgen op ritten op kinderen die naar speciaal onderwijs en/of naar een medisch kinderdagverblijf gaan. Dit voelt voor kinderen en hun ouders als tweederangsburgers. Zij maken langere dagen en zijn soms pas om 18.00 uur thuis. Een moeder vertelt: *'Ik betaal nu zelf iemand. Ik ben veel meer geld kwijt, maar ik kan dit mijn kind niet meer aandoen.'*

In de buitenruimte ervaren mensen dat de verbouwingen in de stad, zoals het Hofplein, voor gevaarlijke situaties zorgen voor mensen met een fysieke of visuele beperking. Los van de verbouwingen ervaren onze ervaringsdeskundigen een gevaarlijker straatbeeld dan vijf jaar geleden. De rateltikkers op de stoplichten tikken vaak te zacht of zijn kapot. Bij tijdelijke stoplichten ontbreken ze helemaal. (Huur)scooters en fietsen vormen nog regelmatig een obstakel op het trottoir. Door de snelheid van elektrische fietsen en fatbikes is oversteken voor mensen met een

visuele beperking steeds ingewikkelder en gevaarlijker geworden. Een mevrouw met een visuele beperking vertelt: *'Wanneer ik nu een fietspad over moet steken, vraag ik eerst aan iemand of hij voor me wil kijken of er geen fatbikes aankomen. Ik durf niet meer alleen over te steken.'* Ook ervaren mensen dat er veel minder aandacht is bij verkeersdeelnemers. Mensen zitten op hun telefoon, kijken niet om zich heen. Deze factoren samen maken dat de buitenruimte steeds onveiliger en minder toegankelijk is – zeker voor mensen met een beperking.

De Brede Raad 010 benadrukt dat veilig en toegankelijk vervoer en een toegankelijke buitenruimte basisvoorwaarden zijn om mee te kunnen doen in de stad.

(Digitale) communicatie

De manier van communiceren door de gemeente is de derde prioriteit voor Rotterdammers. Zij ervaren dat de communicatie nu vooral gericht is op hoger opgeleiden. Hoewel de gemeente het B1-niveau hanteert, blijkt de inhoud van wat is geschreven vaak nog steeds niet duidelijk. Ook de toenemende digitalisering is ingewikkeld voor mensen met een beperking.

Daarnaast is het vaak onduidelijk waar je terecht kunt voor voorzieningen en regelingen. Er zijn te veel verschillende loketten, wat onoverzichtelijk en tijdrovend is. Vaak is bovendien niet duidelijk welke mogelijkheden er precies bestaan. Een moeder vertelt: *'Mijn kind (met een beperking) is nu te groot voor de bakfiets. Ik ben naar een fietsenmaker gegaan. Hij vertelde me dat er een mogelijkheid was om een aangepaste fiets bij de gemeente aan te vragen. Anders had ik daar nooit van geweten, ook al heb ik voor andere zaken contact met de gemeente en weten zij van mijn situatie. Toevallig kwam ik een moeder op school tegen met hetzelfde probleem. Ook zij wist niet dat een aangepaste fiets een voorziening is die je aan kunt vragen.'*

Zonder begrijpelijke en toegankelijke communicatie kunnen Rotterdammers met een beperking niet volwaardig meedoen. Daarom moet dit in het Beleidskader VN-Verdrag een centrale plek krijgen.

Wonen

De woningnood is voor iedereen in Rotterdam een probleem. Rotterdammers met een beperking ondervinden extra problemen. Het aanbod van toegankelijke en aanpasbare woningen is te klein. Hierdoor wordt zelfstandig wonen en volwaardig meedoen in de samenleving ernstig beperkt. Dit knelpunt werd in het advies 'De LAT moet hoger' al aangekaart en is met de jaren alleen maar urgenter geworden.

Zonder een toegankelijke woning is zelfstandig wonen en meedoen onmogelijk. Daarom moet dit thema prioriteit krijgen in het Beleidskader VN-Verdrag.

Bewustwording

Ondanks campagnes en posters merken Rotterdammers met een beperking dagelijks dat er niet genoeg bewustzijn is van wat mensen met een beperking nodig hebben. Foutgeparkeerde fietsen, geblokkeerde geleidelijnen en weinig aandacht in het verkeer zorgen dagelijks voor gevaarlijke obstakels. Ook intern bij de gemeentelijke organisatie is het belangrijk dat er doorlopend wordt gewerkt aan bewustwording, zodat inclusief beleid de norm wordt.

Zonder echte gedragsverandering blijft de stad vol obstakels. Daarom is het belangrijk dat bewustwording, intern bij de gemeente zelf en extern binnen de stad, een blijvend speerpunt zijn in het Beleidskader VN-Verdrag.

Conclusie

De Brede Raad 010 adviseert de gemeente Rotterdam om in het nieuwe Beleidskader VN-Verdrag vooral te investeren in deze vijf prioriteiten: bestaanszekerheid, vervoer en mobiliteit, toegankelijke communicatie, wonen en bewustwording. Dit zijn de thema's die volgens Rotterdammers de komende jaren het grootste verschil maken. Door hierin te investeren kan Rotterdam zich ontwikkelen tot een stad waarin iedereen volwaardig mee kan doen.

Om deze thema's extra op te pakken, is het cruciaal dat de kennis van ervaringsdeskundigen en professionals wordt gebruikt. En dat Rotterdam inzet op een integrale aanpak. In de praktijk ervaren mensen bijvoorbeeld verbeteringen in de toegankelijkheid van sport. Maar dan moet je er wel (op tijd) kunnen komen. Afstemming tussen de verschillende leefgebieden is daarom essentieel. Waarbij het zwaarte punt moet komen te liggen op de snelle en goede uitvoer van de plannen.

De Brede Raad 010 hoopt dat de door Rotterdammers aangedragen prioriteiten worden meegenomen in het Beleidskader VN-Verdrag en kijkt ernaar uit hierover te adviseren.

Met vriendelijke groet,
Namens adviesteam VN-verdrag,

Koen van Dijk
Directeur-voorzitter

Stichting Brede Raad Rotterdam
Schiekade 105
3033 BH Rotterdam

Tel. 06 – 27 27 93 60
info@brederaad-010.nl
www.brederaad-010.nl

KvK 636 486 44
NL 48 RABO 030 483 65 32